

Verhalen uit Chaucers Canterbury Tales

SLAGVELD VAN GEBROKEN HARTEN

Ed Franck
met prenten van
Carll Cneut

DAVIDSFONDS
UITGEVERIJ

SLAGVELD VAN GEBROKEN HARTEN

Van Ed Franck & Carll Cneut
verschenen bij Davidsfonds Uitgeverij:

Hou van mij
De mooiste verhalen over de liefde

Te veel verdriet voor één hart
Vier tragedies van Shakespeare opnieuw verteld

Verboden liefdes
Verhalen uit Boccaccio's Decamerone

Nachten vol Angstaanjagende Schoonheid
Gruwelverhalen van Edgar Allan Poe

Verhalen uit Chaucers Canterbury Tales

SLAGVELD VAN GEBROKEN HARTEN

Ed Franck
met prenten van
Carll Cneut

DAVIDSFONDS
UITGEVERIJ

Inhoud

6

Proloog: een bonte bende met een opdracht

16

De ridder vertelt een tragische liefdesgeschiedenis

38

De molenaar vertelt over een rare tongkus

54

De abdis vertelt over een wel heel bijzonder lijk

62

De vrouw uit Bath vertelt over een wonderbaarlijk oud wijf

76

De rentmeester vertelt over een wieg met bokkensprongen

86

De rechtsgeleerde vertelt over het woelige leven van een vrome keizersdochter

102

De bedelbroeder vertelt over een duivelse ontmoeting

114

De student vertelt over een boerendochter met extreem veel geduld

132

De deurwaarder vertelt over een gift met een reukje

140

De grondbezitter vertelt over liefde en zwarte magie

154

De nonnenpriester vertelt over een hanige haan

164

De dokter vertelt over verdriet, te groot voor tranen

174

De aflaatverkoper vertelt hoe de dood altijd aan het langste eind trekt

184

De schrijver vertelt over de verliefde dwaas Topaas

196

De knecht van de kanunnik vertelt hoe je iemand kaal kunt plukken

206

De inkoper vertelt waarom de kraai zwart is en krast

216

Nawoord: over Chaucers leven en werk, *The Canterbury Tales* en deze bewerking

PROLOOG

Een bonte bende met een opdracht

Het was in de maand april. Milde regenbuien spoelden de maartse droogte weg. Het sap zocht zich een weg door dorre takken en stelen. De eerste bloesems kwamen tevoorschijn en de lauwe westenwind blies nieuw leven in wouden en boomgaarden. De vogels zongen hun verliefde hart uit hun lijfje.

De wereld ontwaakte uit zijn winterslaap en keek met verwonderde ogen om zich heen. Het was de maand waarin veel mensen de drang voelden om op pelgrimstocht te gaan om Jezus en zijn martelaars te eren, of om genezing van vreemde koorts en zweren af te smeken. Ik was een van hen. Zoals vele Engelsen wilde ik naar de kathedraal van Canterbury, naar het graf van de heilige Thomas Becket, de aartsbisschop die zich meer dan tweehonderd jaar geleden verzette tegen de koning en het met zijn dood moest bekopen. Men beweerde dat een mirakelbron in de buurt van zijn graf elke kwaal kon genezen. Ik begaf me dus naar herberg *De Tabberd* in Southwark, het dorp waar voor Londenaars de pelgrimstocht naar Canterbury begint.

Tegen de avond was de herberg gevuld met ongeveer dertig man, die de volgende ochtend in groep de tocht te paard zouden aanvatten. De Tabberd is een ruime herberg met veel kamers en stallen voor de paarden. De ontvangst is er hartelijk, het eten goed en de kamers zijn zindelijk. Je kunt er kiezen tussen een gemeenschappelijke slaapzaal met rolbedden op wielen, waarin de reizigers twee aan twee moeten slapen, of een aparte kamer met eigen sleutel en grendel, wat natuurlijk wat duurder uitvalt.

Toen de avondschemering inviel, had ik met elke deelnemer een babbeltje geslagen en het zag er na de nodige wijn naar uit dat we als één grote vriendengroep op weg zouden gaan.

Sta me toe om eerst mijn medereizigers voor te stellen. Het was een bont gezelschap, waarin haast alle rangen en standen vertegenwoordigd waren. Dat is net het heerlijke aan een pelgrimstocht: je ontmoet soorten mensen met wie je anders weinig of geen contact hebt, en door dagen lang met hen op pad te zijn, leer je meer over de mensheid dan door duizend boeken te lezen.

Een opvallende heer was de ridder, een man van naam en faam. Hij had al deelgenomen aan wel vijftien veldslagen en belegeringen, zowel in christelijke als in heidense landen. Hij was een moedige vechtjas, wiens roem hem altijd vooruitreisde. Met de koning van Cyprus had hij het Egyptische Alexandrië veroverd en met de ridders van de Teutoonse Orde deelgenomen aan kruistochten in Litouwen en Rusland. Hij had de Moren in Spanje en de heidenen in Turkije bevochten. Tallozen waren door zijn zwaard gesneu-

veld. Toch heb ik hem nooit over zijn heldendaden horen pochen. Ook in zijn kledij was hij geen snoeshaan. Hij droeg eenvoudige kleren van stevig linnen. Er zaten nog vuile vlekken op en op zijn tuniek zag ik roestplekken van zijn maliënkolder. Hij was namelijk pas terug van een kruistocht en wilde meteen op pelgrimstocht vertrekken.

Hij vatte de reis aan in het gezelschap van zijn zoon, die net zijn opleiding als schildknaap voltooide. Het was een vrolijke jongeman van rond de twintig, met blonde, krullerige lokken en smachtende ogen. Om in de gunst van zijn uitverkorene te komen – zo vertelde hij – had hij al deelgenomen aan veldtochten in Vlaanderen en Picardië. Volgens zijn trotse vader had hij zich toen moedig gedragen. Hij was duidelijk smoorverliefd op zijn aanbedene, zelfs 's nachts hoorden we hem soms rusteloos rondlopen. Overdag zat hij vol levensvuur. Hij bewoog zich vlug en lenig onder zijn bovenkleed, dat bezaaid was met geborduurde witte en rode bloemen. Hij was een jongeman met veel talenten: fluitspelen, liedjes dichten, schilderen, zingen, dansen, paardrijden als de beste... Toch was hij niet opdringerig of snoeverig, maar altijd hoffelijk en bescheiden. Aan tafel sneed hij zelfs het vlees van zijn vader voor! Ongetwijfeld zou hij uitgroeien tot een sieraad voor de ridderstand.

Vader en zoon hadden maar één dienaar bij zich. Uit zijn groene wambuis en groene hoedje, zijn grote boog en met pauwenveren versierde pijlkoker, zijn jagersmes met fraai bewerkt heft, zijn jachthoorn aan een groene draagriem en zijn bruinverbrande gezicht kon ik afleiden dat hij in het dagelijkse leven de boswachter van de ridder was. Hij was een man van weinig woorden.

We hadden de eer een heuse abdis in ons midden te begroeten. De ridder sprak haar aan als Vrouwe Egelantier – wat me verraste, omdat deze wilde roos toch het symbool van de lichamelijke liefde is. Onder haar sierlijke pij en nonnenkap zat een mooie vrouw verborgen, met een fraaie neus, lichtgrijze ogen, een breed en hoog voorhoofd en kleine, rode lippen. Haar koele gezichtsuitdrukking fleurde alleen maar op bij een zeldzame glimlach. Met de ridder hoorde ik haar vloeiend en gracieus Frans praten, zij het met een Engels accent. Wat me bij het avondmaal boeide, was de manier waarop ze at. Zo keurig en netjes! Het brood nam ze in kleine brokjes tot zich, geen kruimeltje viel van haar lippen. Ze doopte haar vingers nooit te diep in het vet. Als ze vlees naar haar pruimenmondje bracht, viel er niet één druppeltje op haar pij. Voortdurend veegde ze haar bovenlip schoon, zodat er bij het nemen van een voorzichtig slokje nooit een vettige afdruk op de rand van haar beker achterbleef. En dat alles met zulke sierlijke gebaren dat je dacht met een geschoolde hofdame te doen te hebben. Soms speelde haar hand ter-

loops met de rozenkrans van bloedkoraaltjes aan haar arm, of met het gouden kruisje waarop *Amor vincit omnia* – de liefde overwint alles – gegraveerd stond. Ik voelde de neiging me af te vragen welk soort liefde werd bedoeld, maar toch benaderde ik haar, zoals iedereen, met respect.

In haar gezelschap verbleven een nonnenpriester en ook een non, die in het klooster van de abdis het schrijfwerk deed.

Uit een havenstad in het uiterste zuidwesten van Engeland kwam een bruinverbrande schipper. Zijn dolk bengelde gewoon aan een touwtje aan zijn gordel. Hij vertelde trots dat hij in haast elke haven tussen Spanje en Jutland had aangemeerd met zijn fraaie schip *Magdalena*, geweldige stormen had overleefd en alles af wist van getijden, zeestromingen, maanstanden, sterrenbeelden, geschikte vaargeulen en gevaarlijke klippen. Veel last van zijn geweten had hij blijkbaar niet. 'Ik heb al menig piraat meedogenloos naar de haaien gestuurd en in een Franse haven heb ik ooit vele bekers wijn afgetapt uit de ton van een slapende koopman!' riep hij op zeker ogenblik.

Dat laatste leidde tot wenkbrauwengefrons bij een samenklittend groepje van vijf mannen: een hoedenkoopman, een tapijtwever, een timmerman, een stoffenverver en een lakenwever. Ze liepen gekleed in hun deftige gildetenue, duidelijk gloednieuw. Ze waren rechtschapen burgers. Dat ze welvarend waren, zag je aan het zilverbeslag van hun mesheften. Dat ze ook ambitieus waren – ze waren allen schepen in het stadsbestuur – lag wellicht vooral aan hun vrouwen. Welke vrouw wil niet graag met 'mevrouw' aangesproken worden? Welke vrouw wil bij plechtigheden niet in de voorste rij lopen, terwijl haar sleep wordt gedragen als was ze een vorstin?

Deze burgers hadden hun eigen kok meegebracht, die uit de geur van elk bier kon afleiden uit welke streek het kwam. Hij was gespecialiseerd in kip, mergpijpen, dikke soep, stampot, pasteitjes en gevogelte. Maar als je oog toevallig op de etterende zweer boven zijn knie viel, was je eetlust bedorven.

Verder was er nog een monnik, die een belangrijke positie in een rijk klooster bekleedde. Hij maakte ons meteen duidelijk dat hij een 'moderne' monnik was en een hekel had aan de eeuwenoude, strenge kloosterregels. 'Elke dag zware handenarbeid?' riep hij na twee bekers wijn. 'Laat de heilige Augustinus zelf maar zwoegen! En van altijd met je neus boven boeken te hangen word je toch knettergek? En geloof je nu echt dat een monnik buiten zijn klooster zal stikken als een vis op het droge? Dan was ik al vaak gestikt, haha, want ik ben dol op jachtpartijen! Ik heb vier hazelnootbruine prachtpaarden. Jullie moesten de belletjes aan hun tuig eens horen klingelen als ik op hazenjacht trek.

Hemelser muziek dan het klokgelui van onze kloosterkerk! Nee, een jacht in alle pracht en praal, met honden zo snel als een vogel, dat ruil ik beslist niet voor een geplukte kip op een kale kloostertafel! En toen bulderlachte hij, terwijl de abdis haar lippen samenknep en naar haar paternoster greep. De man zat dan ook stevig in het vet. Zijn spiegelgladde schedel glom van de olie en zijn vurige ogen flikkerden als kooltjes onder een kookpot. Geen wonder dat zijn gelaatskleur niet zo bleek was als die van een gekwelde kluizenaar. Zelfs zijn kleren vertelden dat hij de wereld omarmde. Zijn mouwen waren afgezoomd met marterbont, de kinband van zijn brede hoed werd bijeengehouden door een gouden speld in de vorm van een platte liefdesknoop en zijn laarzen waren van soepel leer. Het verwonderde me geen zier dat hij op zeker ogenblik riep: 'Een geroosterde zwaan, dat is mijn favoriete gerecht! Alsof een engeltje op je tong pist!'

Iedereen was blij dat er ook een bekwame dokter in de groep was, je wist maar nooit wat er onderweg kon gebeuren. De man had de werken van alle belangrijke Griekse, Romeinse, Perzische, Arabische, Moorse en Syrische geneesheren uit vroeger tijden bestudeerd. Hij verwachtte alle heil van astrologie, verklaarde hij. Hij wilde pas iemand behandelen als de planeten in de juiste positie stonden. 'Door observatie van het firmament genees ik elke patiënt!' was zijn slogan. Die genezing kwam uit dozen die uitpuilden van drankjes en pilletjes van een bevriend apotheker. Ze waren twee handen op één buik en de ene hand mestte de andere vet.

Er was ook een bedelbroeder bij, die Hubert heette en zich al snel ontpopte tot een echte spraakwaterval. Ik denk niet dat er in de vier bedelordes ook maar één broeder te vinden is die zo blijmoedig en levenslustig de wereld in gaat om de mensen geld te ontfutselen. Hij was forsgebouwd, beresterk en liep rond in een korte pij van duur kamgaren. Over zijn kap droeg hij een grote, ronde hoed. Op de rand ervan had hij houten kruisjes, flesjes met gewijde olie en kleine belletjes bevestigd. Die eerste avond al bewees hij dat hij mooi kon harp spelen en zingen met een zacht lispelende stem, waarbij zijn ogen begonnen te twinkelen als sterren bij vriesweer. Het hoogtepunt was een duetje met de abdis, die haar prachtige sopraanstem al jaren met kerkgezangen had kunnen oefenen.

Wie me een beetje op de zenuwen werkte, was de koopman. Van mij mocht hij best rijk zijn – wat je zag aan zijn hoed van beverbont uit Vlaanderen, zijn kakelbonte kleren van hoge kwaliteit en zijn dure laarzen met blinkende gespen. Maar zijn gespreksonderwerpen waren koekoek één zang: winst in zaken door in- en uitvoer, nu en dan onderbroken door een klaagzang over de kapers en piraten op de zeeroute naar Middelburg. Hij probeerde zich voor te doen als een waardig heerschap – hoewel hij op een onbewaakt ogen-

blik vertelde dat hij deskundig sjoemelde met wisselkoersen. Hij had zich een gewichtig toontje aangemeten en bij het spreken wipte zijn gevorkte baard op en neer.

Veel sympathieker vond ik de student uit Oxford. Studeren was blijkbaar zijn lust en zijn leven, hij was al tien jaar gefascineerd bezig met de logica en met Gods woord. In de rustpauzes tijdens onze tocht zat hij vaak te lezen. Zijn enige bagage bestond uit studieboeken, waarvoor hij het nodige geld bij vrienden ging lenen, in ruil voor gebeden voor hun zielenheil. Zijn ondervoede paard had benen als stokken en zelf was hij ook graatmager, met holle blik, ziekelijk bleke gelaatskleur en ingevallen wangen. Hij ging gekleed in een sjofele pij. Duidelijk zo'n type dat liever Aristoteles' verzamelde werken in twintig in rood leer gebonden delen naast zijn bed had liggen dan geld uit te geven aan mooie kleren.

De man met de hoogste positie was de rechtsgeleerde. Hij behoorde tot het selecte clubje van twintig koninklijke raadsheren in verband met wetten. Hij was ook rechter van de Koninklijke Rechtbank. Ik had hem al eens gezien in het portaal van de Sint-Paulskathedraal, waar hij spreekuur hield. Hij werd algemeen beschouwd als een bekwaam, wijs en rechtvaardig man. Hij scheen alle wetten sinds de inval van de Normandiërs uit het hoofd te kennen. Zijn vonnissen waren altijd zo goed opgebouwd dat er geen speld tussen te krijgen was. Ondanks zijn rang ging hij gekleed in een eenvoudig jak met bonte ruiten, waaromheen hij een zijden ceintuur met smalle repen droeg.

Hij reisde in het gezelschap van een rijke grondbezitter, die parlamentslid was. In zijn kledij vielen vooral de twee beurzen van witte zijde aan zijn gordel op. Zijn witte baard stak sterk af tegen zijn rood aangelopen gezicht. In een korte discussie met de student stelde hij dat het grootste geluk lag in het genieten. En voor hem betekende dat: lekker tafelen. Al bij het ontbijt sopte hij zijn brood in wijn. Thuis stond zijn tafel van vroeg tot laat gedekt met pasteitjes van vlees of vis en met prima wijnen. Hij mestte zelf patrijzen vet en kweekte dikke brasems en snoeken. Voor vrienden en kennissen was hij zo'n gulle gastheer dat het in zijn herenhoeve spijs en drank leek te regenen. Ik zag de student herhaaldelijk slikken terwijl de grondbezitter dat in geuren en kleuren vertelde. Wie het meest uit de toon viel, was een vrouw uit Bath. De twee nonnen bekeken haar vol afkeer, maar alle mannen gluurden gefascineerd naar haar. Ze had een scherp gesneden, blank gezicht met een blos op de wangen. Het spleetje tussen haar voortanden wees op een erotische natuur. Ze droeg een voile rond haar ronde hoed, grote gouden oorbellen die bedekt waren met ragfijn kant, een glanzend groene overrok rond haar uitnodigend brede heupen, strakke, paarse kousen en met bont gevoerde laarsjes met

zilveren sporen. Het verwonderde me niet dat ze al vijf echtgenoten ten grave had gedragen, en over de talloze scharrels in haar woelige jeugd kregen we nog een en ander te horen! Ze was een lachebek, die van de kunst van het flirten en verleiden alle kneepjes kende. Dat ze nogal hardhorend was, namen de slachtoffers er graag bij.

Wat een tegenstelling met de armoedige dorpspastoor! Zijn geliefkoosde tekst uit de Bijbel was de Bergrede van Jezus. Het werd me al snel duidelijk waarom: hij was zelf een heilig man die alleen maar zijn naaste wilde liefhebben – niet met woorden, maar met daden. ‘Ik wil aan mijn kudde eerst het goede voorbeeld geven en ze pas daarna uit het evangelie voorlezen’, vertrouwde hij me toe. ‘Een pastoor die niet leeft zoals het evangelie het voorschrijft, is een wolf voor zijn kudde.’ Bij zijn parochianen ging hij nooit met een dwangbevel de tien procent van hun inkomen opeisen, waarop hij recht had. Integendeel, hij deelde geld uit aan armen, desnoods van zijn priesterloon, want zelf kwam hij met heel weinig toe. Bij ziekte of rampspoed ging hij de hoeves tot in de verste uithoeken van zijn grote parochie bezoeken, altijd te voet en met een herdersstaf, desnoods midden in een hevig onweer. En het kon hem niet schelen of het om een herenboer of een keuterboertje ging. Hij had alle begrip voor de wilde neigingen van de jeugd, verachtte of kleineerde nooit een zondaar, maar wees hem geduldig de weg naar God. Maar wie koppig bleef zondigen, gaf hij de wind van voren, of het nu een arme sloeber of een grootgrondbezitter was. ‘Ik wil niet naar een grote stad om er te zingen en te bidden voor het zielenheil van de rijken, of om een goed betaalde gildepriester te worden. Ik ben een herder, geen huursoldaat.’ Een man naar mijn hart, temeer omdat hij in discussies over geloofszaken zijn inzichten rustig en zorgvuldig formuleerde.

Hij reisde in het gezelschap van zijn broer, een eenvoudige boer. Een harde werker die ploegde en plantte, wroette en oogstte. Maar hij was niet te beroerd om armere boeren en pechvogels te helpen met ploegen, dorsen, greppels graven of houtwallen aanleggen. Een heel ander type was de molenaar. Hij was een sterke, gedrongen kerel die vaak aan worstelwedstrijden deelnam en meestal won, wat hem dan een ram opleverde. Hij kon een poort uit de hengsels lichten en we zagen hem de herbergdeur met een kopstoot dichtslaan. Hij had een vosrode baard, zo breed als een schop, wijde neusgaten, een dikke wrat op het puntje van zijn neus, bekroond door een toefje haar zo stijf als het borstelhaar in varkensoren. Uit zijn bakoven van een mond kwam haast alleen maar schuine praat. Een sluwe kerel leek me de inkoper van proviand voor de Temple in Londen. Daar verblijven ruim dertig juristen op kamers, onder wie er minstens tien bekwaam genoeg zijn om geld en goederen van haast elke lord in Engeland te beheren. ‘En toch is het een

makkie om die geleerde heren om de tuin te leiden’, vertrouwde hij me fluisterend toe. ‘Inkopen is gewoon een kwestie van wachten op het juiste moment om een gunstige prijs te bedingen en dan je graantje mee te pikken! Zij hoeven toch niet te weten hóé gunstig de prijs was?’

Hij was al de snel beste maatjes met de rentmeester van een groot landgoed in het graafschap Norfolk, een magere, baardloze en opvliegende man met kortgeknipt haar en een geschoren kruin. Zijn benen waren lang en dun als een rietstengel, je zag niet eens kuiten. Hij bereed een appelschimmel en droeg een lange, paarse wapenrok en een roestig zwaard. Zijn heer vertrouwde hem volkomen. ‘Omdat ik zijn pachters en herders en knechten scherp in de gaten houd!’ legde hij ons uit. ‘Ik heb meteen door wie me te slim af wil zijn of wie een achterbaks karakter heeft. Daarom vrezen ze me allemaal als de pest!’

Hij maakte op mij een veel eerlijkere indruk dan de deurwaarder van een kerkelijke rechtbank. Zijn taak was het dagvaardingen rond te brengen en achterstallige kerkbelastingen bij mensen aan huis te innen. Hij had een bijna vuurrood gezicht, zoals de beschilderde engelen in onze kerken. Hij zat vol knobbels en etterende puisten, waartegen geen olie, zalf of zwavelrook hielp. Onder zijn dikke wenkbrauwen priemden stekende oogjes en zijn baard was schurftig. Voor de kinderen van de waard was hij meteen de grote boeman. Hij at graag knoflook, uien en prei. Hij dronk sloten onverdunde wijn en schreeuwde daarbij als een idioot. Zodra hij zat was, sprak hij alleen nog Latijn – een aantal losse woorden die hij had opgepikt uit kerkelijke vonnissen, zoals een kraai die men enkele woorden kan aanleren. Als hij nuchter was, was hij een vrolijke grappenmaker die liefst geile praat uitsloeg. Een loopse kater kon van hem nog een lesje leren. Hij kon het meteen goed vinden met de vrouw uit Bath.

Zijn maat was de aflatverkoper van een augustijnerklooster. Die droeg geen hoed, alsof hij trots was op zijn wasgele haardos, die in sprietige sliertjes tot op zijn schouders hing. ‘Ik ben goed in mijn vak!’ verklaarde hij de eerste avond al met glinsterende bolle hazenogen. ‘Waar ik ook kom, loopt men voor mij te hoop. In een parochie haal ik op één dag meer geld op dan de pastoor in een heel jaar!’

De waard, Harry Bailly, ontving dit bonte gezelschap zoals het hoort: met een stevig avondmaal en wijn die ons naar het hoofd steeg.

Hij was een goedlachse, flink uit de kluiten gewassen man met pretoogjes. Hij liep zwaar als een ceremoniemeester rond en maakte met iedereen een praatje. Hij was een echte

flapuit die het duidelijk gewoon was ongezoeten zijn mening te zeggen, maar op zo'n intelligente manier dat je het hem niet kwalijk nam.

Toen iedereen had betaald voor het eten en de geplande overnachting, hield hij een toespraak. 'Dames en heren, het doet me werkelijk deugd aan het hart om zo'n vrolijk reisgezelschap te mogen ontvangen. Zelden is de sfeer in een groep pelgrims zo goed, dat kan ik u wel vertellen. Maar wist u dat u de leute nog kunt verhogen tijdens de reis? In stilte reizen is maar een dooie boel, vindt u ook niet? U zult ongetwijfeld snakken naar wat ontspanning en amusement. Daarom heb ik een plannetje bedacht, dat u geen cent zal kosten. Ik stel voor dat elk van u onderweg vier verhalen vertelt, twee op de heenreis en twee op de terugreis. Ik zal op eigen kosten met u meereizen, als gids én als jury van de verhalen. Wie naar mijn smaak het kleurigste en knapste verhaal heeft verteld, krijgt na de terugkeer een gratis feestmaal én een ereplaats in deze herberg bij toekomstige pelgrimstochten. Wie weigert mee te doen, of wie zich niet wil neerleggen bij mijn eindoordeel, moet alles betalen wat we onderweg verteren. Ik zweer op de ziel van mijn overleden vader dat u het zich niet zult beklagen als u mijn voorstel aanneemt!'

Dat gebeurde met een algemeen applaus. Iedereen vond het een aantrekkelijk plan, misschien op de student na, die ik maar zuinigjes in zijn handen zag klappen. We dronken er nog een goed glas wijn op en gingen pas laat naar bed.

Al in de vroege ochtend kwam de waard ons wakker met meer lawaai dan een kraaiende haan. Na een stevig ontbijt reden we in lichte draf naar het paardenwed van Sint-Thomas, twee mijl verder. Daar hield de waard de teugels in. Hij stapte af en we troepten rond hem samen.

'Dames, heren,' zei hij, 'het moment is aangebroken om te bepalen wie als eerste een verhaal zal vertellen. Ik stel voor dat we erom loten door strootjes te trekken. Wie het kortste trekt, moet beginnen. Vergeet de afspraak niet: wie weigert, moet alle kosten onderweg betalen. En ik zeg er alvast bij dat ik me bij dit mooie weer graag volgiet met bier en wijn, dus kijk uit! Klaar?'

Het was de ridder die aan het kortste eind trok. Ik hoorde de student een zucht van opluchting slaken.

Na het drinken van de paarden reden we stapvoets verder. De ridder begon aan zijn verhaal, met een prettige, goed verstaanbare stem. Ik verwachtte er veel van, want in de herberg was zijn spreekstijl me al opgevallen. Hij had de hele avond gesproken in een hoofse, sierlijke taal die elke vrouw kon behagen. Er kwam geen grof woord over zijn lippen,

ook niet tegenover mensen van lage rang. Van zo'n wijs en edel man viel alleen een fraai verhaal te verwachten.

Datzelfde kan ik helaas niet garanderen voor alle andere deelnemers. Maar bij het navertellen van hun verhalen en de reacties erop wil ik niets verbloemen. Iedere vogel zingt zoals hij gebekt is. Ik zal hun verhaal en spreekstijl trouw volgen, grofheden en schuine taal inbegrepen. Ik zal er niets extra's bij verzinnen, maar ook niets weglaten. Dit is een verslag, geen vervalst verhaal. Ik wil niemand sparen, en als ik soms van een verteller de rang en stand uit het oog verlies, vergeef het me dan, want het verstand van een schrijver is maar klein.